Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 6 Δεκεμβρίου 2024
(OR. en)

16527/24

CYBER 360
TELECOM 369
COSI 231
COPEN 535
CSDP/PSDC 854
DATAPROTECT 347
RECH 534
HYBRID 146
IPCR 72
JAI 1814
RELEX 1549
POLMIL 420

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον ENISA

Επισυνάπτονται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον ENISA, τα οποία ενέκρινε το Συμβούλιο στη σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2024.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου για τον ENISA

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

1. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι οι προκλήσεις που προέρχονται από τον παγκόσμιο κυβερνοχώρο δεν ήταν ποτέ τόσο πολύπλοκες, ποικιλόμορφες και σοβαρές όσο σήμερα· και τούτο εξαιτίας της πολυπλοκότητας των νεοεμφανιζόμενων κυβερνοαπειλών, του διαρκώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος ασφάλειας και των τρεχουσών γεωπολιτικών εντάσεων. Ως εκ τούτου η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να συνεχίσουν να καταβάλλουν προσπάθειες για να ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους ούτως ώστε να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά ήδη υπάρχουσες αλλά και νεοεμφανιζόμενες απειλές και προκλήσεις. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι οι εργασίες για αυξημένο επίπεδο κυβερνοανθεκτικότητας θα πρέπει να συνεχιστούν βάσει προσέγγισης η οποία θα αφορά το σύνολο της κοινωνίας. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι, κατά τα προσεχή έτη, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να επικεντρωθούν στην αποτελεσματική υλοποίηση νομοθετικών και μη νομοθετικών πρωτοβουλιών που υποστηρίζουν και συμβάλλουν σε όλες τις δράσεις που έχουν αναληφθεί μέχρι στιγμής σε αυτή τη συνάρτηση.

2. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η εθνική ασφάλεια παραμένει αποκλειστική ευθύνη κάθε κράτους μέλους, ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν τα τελευταία χρόνια συνεργαστεί άριστα για να διαμορφώσουν τη θεσμική δομή και τις μορφές συνεργασίας που απαιτούνται τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο στον τομέα του κυβερνοχώρου. ΕΠΙΚΡΟΤΕΙ τις διάφορες νομοθετικές και μη νομοθετικές πρωτοβουλίες οι οποίες έδωσαν στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της ένα ισχυρό και στιβαρό πλαίσιο σε αυτόν τον τομέα, το οποίο αυξάνει τη συνολική κυβερνοανθεκτικότητα της Ένωσης. Το πλαίσιο αυτό έχει εξελιχθεί ώστε να καλύπτει διάφορες πτυχές του κυβερνοχώρου: την ασφάλεια, τη διπλωματία, την επιβολή του νόμου και την άμυνα. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι μεγάλος αριθμός φορέων, στους οποίους περιλαμβάνονται οι αρχές κυβερνοασφάλειας των κρατών μελών, η ομάδα συνεργασίας για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών (NIS CG), το δίκτυο ομάδων απόκρισης συμβάντων που αφορούν την ασφάλεια των υπολογιστών (δίκτυο CSIRT), το δίκτυο οργανισμών διασύνδεσης για τις κρίσεις στον κυβερνοχώρο (EU-CyCLONe), το δίκτυο εθνικών κέντρων συντονισμού (NCC), η ευρωπαϊκή ομάδα πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας (ECCG), η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA), το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αρμοδιότητας για Βιομηχανικά, Τεχνολογικά και Ερευνητικά Θέματα Κυβερνοασφάλειας (ECCC), η Υπηρεσία Κυβερνοασφάλειας για τα Θεσμικά και Λοιπά Όργανα και Οργανισμούς της Ένωσης (CERT-ΕΕ), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (ΕΟΑ) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο της Ευρωπόλ για το Κυβερνοέγκλημα (EC3), αποτελούν μέρος του οικοσυστήματος κυβερνοασφάλειας της ΕΕ και καθένα από αυτά συμμετέχει στην υλοποίηση του ενωσιακού πλαισίου κυβερνοασφάλειας.

3. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι τις τελευταίες δύο δεκαετίες ο ENISA έχει αποδειχθεί πολύτιμη οντότητα στο ευρωπαϊκό οικοσύστημα κυβερνοασφάλειας, καθώς διαδραματίζει καίριο ρόλο στην ενεργό στήριξη των κρατών μελών και των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ (EUIBA) όταν εφαρμόζουν και αναπτύσσουν πολιτικές κυβερνοασφάλειας, όταν αναπτύσσουν ικανότητες και την ετοιμότητά τους, όταν συνεργάζονται και όταν προωθούν την ευαισθητοποίηση και την πιστοποίηση στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

4. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει **την αξιολόγηση της πράξης για την κυβερνοασφάλεια** ως ευκαιρία για να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συμβάλει στην απλούστευση του περίπλοκου κυβερνοοικοσυστήματος, ενισχύοντας έτσι την αποτελεσματικότητα και την αποδοτική χρήση των πόρων. Ως εκ τούτου, ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι η εντολή του ENISA να υποστηρίζει τα κράτη μέλη και τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ (EUIBA) είναι εστιασμένη και σαφώς καθορισμένη, με συγκεκριμένους στρατηγικούς στόχους και ιεραρχημένα καθήκοντα, επιπλέον της ακριβέστερης κατανομής καθηκόντων και αρμοδιοτήτων έναντι άλλων φορέων. Στο πλαίσιο αυτό, ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να εξετάσει και να ενισχύσει περαιτέρω τον ρόλο του ENISA σε ό,τι αφορά τη στήριξη της επιχειρησιακής συνεργασίας τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να ενισχυθεί η κυβερνοανθεκτικότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις αρμοδιότητες των κρατών μελών στον τομέα αυτό. Επιπλέον, ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να ενισχύσει τον συμβουλευτικό ρόλο του ENISA στην παροχή εξειδικευμένης και τεκμηριωμένης καθοδήγησης και συστάσεων, όσον αφορά την εφαρμογή των υφιστάμενων και μελλοντικών νομοθετικών και μη νομοθετικών πρωτοβουλιών της ΕΕ, διασφαλίζοντας παράλληλα ένα συνεκτικό πλαίσιο της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια.

5. Στο ίδιο πνεύμα, ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ την Επιτροπή να μελετήσει ενδεχόμενο εξορθολογισμό του ρόλου του ENISA όσον αφορά καθήκοντα που δεν βρίσκονται στον πυρήνα της αποστολής του. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι **οι αρμοδιότητες του ENISA έχουν διευρυνθεί σημαντικά** με πρόσφατες νομοθετικές πρωτοβουλίες όπως, μεταξύ άλλων, η οδηγία NIS 2, ο κανονισμός για την κυβερνοανθεκτικότητα και ο κανονισμός για την αλληλεγγύη στον κυβερνοχώρο. Μολονότι ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι ο ENISA έλαβε πρόσθετους πόρους ως αποτέλεσμα ορισμένων από αυτές τις πρωτοβουλίες, ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του ENISA και η αυξανόμενη πολυπλοκότητα των κυβερνοαπειλών και των προκλήσεων έχουν οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των καθηκόντων του, η οποία θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται σε **επαρκείς πόρους** —ανθρώπινους, οικονομικούς και τεχνικούς— προκειμένου να μπορεί ο Οργανισμός να εκτελεί πλήρως όλα τα καθήκοντα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του, χωρίς να προκαταλαμβάνεται η έκβαση της διαπραγμάτευσης του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Για τον σκοπό αυτό, ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να ιεραρχήσει τις δράσεις και να δώσει προτεραιότητα σε καθήκοντα που σχετίζονται με την υποστήριξη των κρατών μελών προκειμένου να ενισχύσουν την κυβερνοανθεκτικότητά τους, την επιχειρησιακή τους συνεργασία και την ανάπτυξη και εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου κατά την κατάρτιση του σχεδίου γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης.

ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ENISA ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

6. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι δυνάμει του ισχύοντος νομικού πλαισίου για την κυβερνοασφάλεια έχουν ανατεθεί στον ENISA ποικίλες καίριας σημασίας υποστηρικτικές και συμβουλευτικές αρμοδιότητες ανά την ΕΕ. Σε αυτή τη συνάρτηση, ΧΑΙΡΕΤΙΖΕΙ τον ρόλο του ENISA να παρέχει **βοήθεια στα κράτη μέλη** για την αποτελεσματική εφαρμογή νομοθετικών και μη νομοθετικών πρωτοβουλιών. ΚΑΛΕΙ τον ENISA, σε στενή συνεργασία με την NIS CG και την Επιτροπή, να συνεχίσει να παρέχει γενικές εκτιμήσεις και αναλύσεις σχετικά με το τρέχον νομικό περιβάλλον όσον αφορά την κυβερνοασφάλεια. ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ τον ENISA να διαμοιράζει και να προωθεί ενεργά τεχνικές κατευθύνσεις και βέλτιστες πρακτικές σε τακτική και διαρθρωμένη βάση, βοηθώντας τα κράτη μέλη στην εφαρμογή της πολιτικής και της νομοθεσίας για την κυβερνοασφάλεια.

7. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τον ζωτικό ρόλο του ENISA στην ανάπτυξη **ευρωπαϊκών σχημάτων πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας**, τα οποία στηρίζουν την εμπιστοσύνη σε προϊόντα, υπηρεσίες και διαδικασίες ΤΠΕ, καθώς και στις διαχειριζόμενες υπηρεσίες ασφάλειας υπό το πρίσμα της επικείμενης στοχευμένης τροποποίησης της πράξης για την κυβερνοασφάλεια. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι τα κράτη μέλη και ο κλάδος ανησυχούν για τη μακρά διάρκεια της διαδικασίας επιλογής, επεξεργασίας και έγκρισης των σχημάτων πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας· κατόπιν αυτού, ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Επιτροπή να αξιοποιήσει την ευκαιρία που προσφέρει η αξιολόγηση της πράξης για την κυβερνοασφάλεια και να βρει τρόπους για μια πιο ευέλικτη, βασισμένη στον κίνδυνο και διαφανέστερη και ταχύτερη προσέγγιση για την ανάπτυξη σχημάτων πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας της ΕΕ, ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ παράλληλα τον σημαντικό ρόλο των κρατών μελών στη διαδικασία. Επιπλέον, ΤΟΝΙΖΕΙ τη σημασία της ρητής ανάθεσης ευθύνης για τη διατήρηση καθενός από τα σχήματα πιστοποίησης. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ επίσης ότι ο ENISA θα πρέπει να διαβουλεύεται εγκαίρως με όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη μέσω επίσημης, ανοικτής, διαφανούς και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασίας όταν προετοιμάζει υποψήφια σχήματα και ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διαβουλεύεται με ανοικτό, διαφανή και χωρίς αποκλεισμούς τρόπο όταν αξιολογεί την αποδοτικότητα και τη χρήση εγκεκριμένων σχημάτων. ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ τον ENISA να ενισχύσει περισσότερο τη συνεργασία με την κοινότητα της προστασίας δεδομένων, ιδίως δε με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, κατά περίπτωση, και τις εθνικές αρμόδιες αρχές, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση συνεργειών στο πλαίσιο της ανάπτυξης μελλοντικών ευρωπαϊκών σχημάτων πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας.

8. Για να αποφευχθεί ο περιττός διοικητικός φόρτος που θα μπορούσε να προκύψει από ένα πολύπλοκο πλαίσιο αναφοράς στοιχείων, ΚΑΛΕΙ τον ENISA, σε συνεργασία με την Επιτροπή, να συνεχίσουν τις ανταλλαγές απόψεων με τα κράτη μέλη σχετικά με τις πρακτικές λεπτομέρειες, την απλούστευση και τον εξορθολογισμό της διαδικασίας υποβολής εκθέσεων. Επιπλέον, ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ την πρόσκλησή του προς την Επιτροπή να προχωρήσει, με την υποστήριξη του ENISA και άλλων σχετικών οντοτήτων της ΕΕ, σε χαρτογράφηση των υποχρεώσεων αναφοράς στοιχείων που ορίζονται στις οικείες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ για θέματα κυβερνοχώρου και για ψηφιακά θέματα. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ENISA και κρατών μελών βασίζεται σε σχέση εμπιστοσύνης, όπου η ασφάλεια και η εμπιστευτικότητα διασφαλίζονται σύμφωνα με την πράξη για την κυβερνοασφάλεια και τους σχετικούς κανόνες και πρωτόκολλα και θα πρέπει να περιορίζονται σε πληροφορίες ενδεδειγμένες και αναλογικές προς τον σκοπό της ανταλλαγής. ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη χειρισμού των δεδομένων και των πληροφοριών με τη δέουσα προσοχή.

9. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ το γεγονός ότι ο ENISA είναι υπεύθυνος για τη δημιουργία και τη συντήρηση της **ενιαίας πλατφόρμας αναφοράς δυνάμει του κανονισμού για την κυβερνοανθεκτικότητα** η οποία θα έχει συγκεκριμένη επιχειρησιακή προστιθέμενη αξία, ιδίως όσον αφορά τρωτά σημεία που αποτελούν αντικείμενο ενεργού εκμετάλλευσης καθώς και σοβαρά συμβάντα που επηρεάζουν την ασφάλεια προϊόντων με ψηφιακά στοιχεία. Δεδομένου του εκτεταμένου πεδίου εφαρμογής αυτής της οριζόντιας νομοθεσίας, η ενιαία πλατφόρμα αναφοράς θα πρέπει να είναι ένα αποτελεσματικό και ασφαλές εργαλείο που θα διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών CSIRT και του ENISA. ΚΑΛΕΙ συνεπώς τον ENISA να διαθέσει επαρκείς ανθρώπινους πόρους και να επιταχύνει τη δημιουργία της πλατφόρμας ως βασική προτεραιότητα ώστε να διασφαλιστεί ότι θα είναι έτοιμη έως την προθεσμία που θεσπίζει ο κανονισμός για την κυβερνοανθεκτικότητα.

10. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τον ρόλο του ENISA στη δημιουργία μιας **ευρωπαϊκής βάσης δεδομένων τρωτών σημείων** που θα αποσκοπεί στη βελτίωση της διαφάνειας όσον αφορά τη γνωστοποίηση των τρωτών σημείων διασφαλίζοντας παράλληλα τον ορθό χειρισμό των ευαίσθητων δεδομένων. Λαμβάνοντας υπόψη τη λήξη της περιόδου μεταφοράς της οδηγίας NIS 2 στο εθνικό δίκαιο, ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ τον ENISA να εντείνει όλες τις εργασίες που απαιτούνται για να διασφαλισθεί η ομαλή λειτουργία αυτής της βάσης δεδομένων. Παράλληλα ΚΑΛΕΙ την NIS CG να δημοσιοποιήσει περαιτέρω, με τη βοήθεια του ENISA, κατευθύνσεις, πολιτικές και διαδικασίες σχετικά με τη γνωστοποίηση τρωτών σημείων.

11. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τα οφέλη από τη **δράση στήριξης της κυβερνοασφάλειας** που διεξάγεται από τον ENISA και λειτουργεί ως δεξαμενή υπηρεσιών κυβερνοασφάλειας που τίθενται στη διάθεση των κρατών μελών για τη συμπλήρωση των προσπαθειών τους, καθώς και από την πείρα που απέκτησε ο ENISA από την εφαρμογή της. Στο πλαίσιο αυτό, ΤΟΝΙΖΕΙ ότι ο ENISA θα πρέπει να έχει κεντρικό ρόλο στη διαχείριση και τη λειτουργία της εφεδρείας της ΕΕ στον τομέα της κυβερνοασφάλειας. ΚΑΛΕΙ τον ENISA να ξεκινήσει τη χαρτογράφηση των απαιτούμενων υπηρεσιών και της διαθεσιμότητάς τους αμέσως μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού για την αλληλεγγύη στον κυβερνοχώρο, προκειμένου η εφεδρεία της ΕΕ στον τομέα της κυβερνοασφάλειας να καταστεί όσο το δυνατόν πιο χρήσιμη και προσαρμοσμένη στις ανάγκες των χρηστών σε όλα τα κράτη μέλη. ΚΑΛΕΙ τον ENISA, όταν του ανατεθεί αυτό το καθήκον, να εξασφαλίσει τη συμμετοχή των κρατών μελών ώστε να συγκεντρώνει κατά κύριο λόγο στοιχεία σχετικά με τα απαιτούμενα κριτήρια και να ενημερώνει σχετικά με επικείμενες προσφορές, σε πρώιμο ακόμα στάδιο της διαδικασίας δημιουργίας της εφεδρείας της ΕΕ στον τομέα της κυβερνοασφάλειας. ΚΑΛΕΙ τον ENISA, όταν αναλάβει αυτό το καθήκον, να διασφαλίσει ότι η διαδικασία επιλογής αξιόπιστων παρόχων διαχειριζόμενων υπηρεσιών ασφάλειας είναι διαφανής, ανοικτή, δίκαιη και επιτρέπει τη συμμετοχή παρόχων από όλα τα κράτη μέλη, ανεξαρτήτως μεγέθους. Επιπλέον, ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι ο ENISA υποχρεούται να εκδώσει τις κατευθυντήριες γραμμές διαλειτουργικότητας για τους διασυνοριακούς κυβερνοκόμβους χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

12. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η **παρακολούθηση των τάσεων όσον αφορά τις αναδυόμενες τεχνολογίες** σε έναν ταχέως εξελισσόμενο τομέα όπως ο κυβερνοχώρος, είναι εξαιρετικά σημαντική προκειμένου να διατηρήσουμε και να ενισχύσουμε περισσότερο την κατάστασή μας όσον αφορά την κυβερνοασφάλεια. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι ο ENISA εργάζεται για να στρέψει την προσοχή του κοινού στους κινδύνους και τις δυνατότητες τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κβαντική υπολογιστική, βοηθώντας έτσι στην καλύτερη κατανόηση των σημερινών προκλήσεων. ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ τον ENISA να συνεχίσει να συμβάλλει σε αυτή την κατεύθυνση, να συνιστά με ζέση την εφαρμογή των συστάσεών του και επίσης να συμβουλεύει και να συνεργάζεται, κατά περίπτωση, με το ECCC.

ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ENISA ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΟΥΝ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΟΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

13. Τονίζει ότι ο ENISA διαδραματίζει σημαντικό ρόλο **ως γραμματεία των δύο δικτύων κυβερνοσυνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ τα οποία καθοδηγούνται από τα κράτη μέλη, του δικτύου CSIRT και του EU-CyCLONe**. ΤΟΝΙΖΕΙ την πολύτιμη συμμετοχή του ENISA στην NIS CG, ιδίως μέσω της ενεργού ανάμειξής του και των τεχνικών συμβολών του στους διάφορους άξονες εργασίας. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ τον ENISA να συνεχίσει να στηρίζει τη λειτουργία και τη συνεργασία των εν λόγω δικτύων στο μέλλον, δεδομένου ότι παρέχουν θεμελιώδεις διαύλους για να συνεργάζονται τα κράτη μέλη σε διάφορα επίπεδα.

14. ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ την ανάγκη να ενισχυθεί η **κοινή επίγνωση της κατάστασης** σε επίπεδο ΕΕ, η οποία συμβάλλει στην κατάσταση κυβερνοασφάλειας της ΕΕ σε σχέση με τον εντοπισμό, την πρόληψη και την αντιμετώπιση συμβάντων που αφορούν την κυβερνοασφάλεια. Στο πλαίσιο αυτό, ΤΟΝΙΖΕΙ τη σημασία των δραστηριοτήτων ανάλυσης προοπτικών, των τακτικών εκθέσεων και των αξιολογήσεων απειλών του ENISA, δεδομένου ότι όλες αυτές οι ενέργειες συμβάλλουν στη βελτίωση της επίγνωσης της κατάστασης. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ τον ENISA να συνεργαστεί στενά με τα κράτη μέλη, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της επίγνωσης της κατάστασης σε ενωσιακό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τον σημαντικό ρόλο του ENISA, από κοινού με τη CERT-ΕΕ και την Ευρωπόλ, στην υποστήριξη του Συμβουλίου με την πραγματοποίηση ενημερώσεων σχετικά με την κατάσταση στο πλαίσιο της εργαλειοθήκης για τη διπλωματία στον κυβερνοχώρο, η οποία συμπληρώνει την επίγνωση της κατάστασης που προσφέρει η Ενιαία Ικανότητα Ανάλυσης Πληροφοριών (SIAC) και ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη να διαμορφωθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα των απειλών από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ, στο πλαίσιο αυτό, την περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας του ENISA με την ΕΥΕΔ, ειδικότερα δε με το INTCEN, με πλήρη σεβασμό των αντίστοιχων εντολών τους.

15. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι το κέντρο κυβερνοκατάστασης και κυβερνοανάλυσης της Επιτροπής επιτελεί εσωτερική λειτουργία εντός της Επιτροπής και υποστηρίζεται από τη συνεργασία του με τον ENISA και τη CERT-ΕΕ. Προκειμένου να υπάρξει το μέγιστο δυνατό δυναμικό για συνέργειες και να περιοριστεί η πολυπλοκότητα εντός του κυβερνοοικοσυστήματος της ΕΕ, ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να λάβει υπόψη τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση της πράξης για την κυβερνοασφάλεια καθώς και τις συζητήσεις σχετικά με την αξιολόγηση του προσχεδίου για τον κυβερνοχώρο, ούτως ώστε να εξορθολογιστούν τα καθήκοντα του κέντρου κυβερνοκατάστασης και κυβερνοανάλυσης της Επιτροπής και τα σχετικά καθήκοντα του ENISA. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ την Επιτροπή να αποφύγει την περιττή αλληλεπικάλυψη καθηκόντων, διασφαλίζοντας παράλληλα τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζει ο ENISA συμβάλλοντας στην ανάπτυξη κοινής επίγνωσης της κατάστασης σε ενωσιακό επίπεδο προς υποστήριξη των κρατών μελών, σεβόμενος δεόντως τις εθνικές αρμοδιότητές τους.

16. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η ανάπτυξη κοινής επίγνωσης της κατάστασης αποτελεί προϋπόθεση για την έγκαιρη και αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων σε ολόκληρη την Ένωση. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι, σε επίπεδο ΕΕ, πλήθος βασικών παραγόντων συμμετέχει στην **αντιμετώπιση μεγάλης κλίμακας συμβάντων που αφορούν την κυβερνοασφάλεια** και ότι, σε περίπτωση τέτοιων συμβάντων, η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών υποστηρίζεται κυρίως από το δίκτυο CSIRT και το EU-CyCLONe. Ως γραμματεία του δικτύου CSIRT και του EU-CyCLONe, ο ENISA διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαχείριση κυβερνοκρίσεων. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει την αξιολόγηση του προσχεδίου για τον κυβερνοχώρο ώστε να αντικατοπτρίζονται ορθά τα πρόσθετα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες για τη συμβολή στην ανάπτυξη συνεργατικής αντιμετώπισης μεγάλης κλίμακας διασυνοριακών συμβάντων ή κρίσεων που αφορούν την κυβερνοασφάλεια, καθώς και ο ρόλος που έχει ανατεθεί στον ENISA ως γραμματεία του δικτύου CSIRT και του EU-CyCLONe και από την πρόσφατη νομοθεσία για την κυβερνοασφάλεια.

17. Υπογραμμίζει τη σημασία της διοργάνωσης τακτικών **ασκήσεων κυβερνοασφάλειας**, οι οποίες αυξάνουν σε μεγάλο βαθμό την ετοιμότητα της ΕΕ να αντιμετωπίζει συμβάντα και κρίσεις. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι ο ENISA, χάρη στην υποστήριξη που προσφέρει στα κράτη μέλη, έχει συγκεντρώσει πολύτιμη και εκτεταμένη πείρα στον τομέα αυτό. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τον σημαντικό ρόλο του ENISA στις φάσεις σχεδιασμού, προετοιμασίας, εκτέλεσης και αξιολόγησης των ασκήσεων κυβερνοασφάλειας και ΤΟΝΙΖΕΙ ότι θα πρέπει να παραμείνει ένας από τους κεντρικούς παράγοντες σε επίπεδο ΕΕ, έχοντας κατά νου ότι οι ασκήσεις αυτού του είδους θα πρέπει να διεξάγονται με βάση δομημένα πλαίσια και κοινή ορολογία. ΚΑΛΕΙ τον ENISA, το δίκτυο CSIRT και το EU-CyCLONe να αξιοποιήσουν όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά τις υφιστάμενες τακτικές ασκήσεις για να δοκιμάσουν και να βελτιώσουν το πλαίσιο αντιμετώπισης κρίσεων της ΕΕ και να διασφαλίσουν τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των αντλούμενων διδαγμάτων.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ENISA ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΟΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

18. ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ότι, λόγω του οριζόντιου χαρακτήρα της κυβερνοασφάλειας, η **συνεργασία μεταξύ όλων των φορέων σε επίπεδο κρατών μελών και Ένωσης** έχει ζωτική σημασία και, ως εκ τούτου, ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η αύξηση της συνολικής κυβερνοανθεκτικότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο απαιτεί επίσης από κοινού εργασία μεταξύ του ENISA και άλλων σχετικών οντοτήτων στον τομέα του κυβερνοχώρου.

19. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι είναι σημαντικό για τη συνολική κυβερνοανθεκτικότητα σε ενωσιακό επίπεδο να μπορούν τα EUIBA να παραμένουν κυβερνοασφαλή και ως προς αυτό ο ρόλος της CERT-ΕΕ είναι ανεκτίμητος. Στο πλαίσιο αυτό, ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την καθιερωμένη διαρθρωμένη συνεργασία μεταξύ της CERT-ΕΕ και του ENISA και ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ τους δύο φορείς να συνεχίσουν τη στενή συνεργασία τους και στο μέλλον.

20. Έχοντας αποκτήσει οικονομική αυτονομία, το ECCC θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη ενός ισχυρού ευρωπαϊκού βιομηχανικού και τεχνολογικού οικοσυστήματος για την έρευνα στον τομέα του κυβερνοχώρου, που θα περιλαμβάνει δεξιότητες για την ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού, σύμφωνα με την εντολή του. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ τον ENISA και το ECCC να συνεχίσουν τη στενή συνεργασία τους, ιδίως ως προς τις ανάγκες και τις προτεραιότητες έρευνας και καινοτομίας, καθώς και τις κυβερνοδεξιότητες, ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα του ενωσιακού κλάδου της κυβερνοασφάλειας. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να εξετάσει πώς μπορούν να βελτιστοποιηθούν περαιτέρω οι συνέργειες στη λειτουργία του ENISA και του ECCC και πώς μπορούν να εξορθολογιστούν καλύτερα οι δραστηριότητες, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους.

21. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η τακτική ενημέρωση σχετικά με το τοπίο των απειλών συμβάλλει στον καλύτερο προσδιορισμό των μέτρων και των εργαλείων που απαιτούνται για την αποτελεσματική καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ την προστιθέμενη αξία των εκθέσεων σε επίπεδο Ένωσης για την από κοινού αξιολόγηση της κυβερνοασφάλειας (J-CAR), οι οποίες είναι το αποτέλεσμα της από κοινού συνεργασίας μεταξύ του ENISA, του EC3 της Ευρωπόλ και της CERT-ΕΕ, και έχουν ήδη παράσχει πολύτιμη συμβολή στην αντιμετώπιση των διαφόρων προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης του κυβερνοεγκλήματος. ΚΑΛΕΙ τον ENISA και την Ευρωπόλ να συνεχίσουν να συνεργάζονται με διαρθρωμένο τρόπο και στο μέλλον.

22. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι η κυβερνοάμυνα αποτελεί σημαντικό και συνεχώς εξελισσόμενο μέρος της αντιμετώπισης των απειλών που προέρχονται από τον κυβερνοχώρο. ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη να συνεργαστεί ο ENISA με την ΕΥΕΔ και την Επιτροπή, στις περιπτώσεις εκείνες που ο ENISA μπορεί να διαδραματίσει ρόλο υποστηρίζοντας την εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ για την κυβερνοάμυνα, σε στενή συνεργασία με τον ΕΟΑ, το ECCC και την κοινότητα κυβερνοάμυνας. ΤΟΝΙΖΕΙ τον ρόλο του ENISA ως μη στρατιωτικού οργανισμού. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τη σημασία της εμβάθυνσης και του εξορθολογισμού της πολιτικοστρατιωτικής συνεργασίας στον τομέα του κυβερνοχώρου εντός της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της σαφούς κατανομής ρόλων και αρμοδιοτήτων μεταξύ των δύο κοινοτήτων και μεταξύ της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, με πλήρη σεβασμό των αρχών της συμμετοχικότητας, της αμοιβαιότητας, της εκατέρωθεν ειλικρίνειας και διαφάνειας, καθώς και της αυτονομίας λήψης αποφάσεων αμφότερων των οργανισμών. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ τον ENISA να συνεχίσει να επιδιώκει συμφωνίες συνεργασίας με τον Οργανισμό Επικοινωνιών και Πληροφοριών του ΝΑΤΟ.

23. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ την ΕΕ να συνεχίσει να προωθεί τις κοινές μας αξίες και τις κοινές μας προσπάθειες στα παγκόσμια φόρουμ, προκειμένου να διασφαλιστεί ένας ελεύθερος, παγκόσμιος, ανοικτός και ασφαλής κυβερνοχώρος. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι ο διασυνοριακός χαρακτήρας των κυβερνοαπειλών και κυβερνοσυμβάντων απαιτεί ισχυρή και αποτελεσματική συνεργασία, όχι μόνο σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και **με διεθνείς οργανισμούς και εταίρους**. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι η διεθνής παρουσία του ENISA θα πρέπει να επικεντρωθεί στους στρατηγικούς εταίρους και στις υποψήφιες προς ένταξη στην ΕΕ χώρες, σύμφωνα με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι, στο πλαίσιο της διεθνούς παρουσίας του, ο ENISA θα πρέπει να ενεργεί σύμφωνα με την εντολή του και τις οικείες διατάξεις της πράξης για την κυβερνοασφάλεια. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ την ανάγκη να αποσαφηνιστεί, σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες, η διεθνής παρουσία του ENISA**,** διασφαλίζοντας ιδίως ότι το διοικητικό του συμβούλιο ενημερώνεται δεόντως και εγκαίρως για τις σχετικές δραστηριότητες. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ τη συμμετοχή του ENISA σε διεθνή πλαίσια συνεργασίας για την κυβερνοασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων οργανισμών όπως το ΝΑΤΟ και ο ΟΑΣΕ.

24. ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν συχνά επισημάνει κενά όσον αφορά τις **σχετικές με την κυβερνοασφάλεια δεξιότητες**. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι η Επιτροπή και ο ENISA έχουν παράσχει ένα ευρύ και γενικό πλαίσιο για την παροχή καθοδήγησης σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως το ευρωπαϊκό πλαίσιο δεξιοτήτων κυβερνοασφάλειας, η ανακοίνωση για την ακαδημία δεξιοτήτων κυβερνοασφάλειας και η ετήσια ευρωπαϊκή διάσκεψη για τις κυβερνοδεξιότητες και ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Επιτροπή και τον ENISA να αξιοποιήσουν αυτές τις πρωτοβουλίες, ιδίως σε σχέση με την εν εξελίξει συζήτηση σχετικά με την κοινοπραξία ευρωπαϊκής ψηφιακής υποδομής (EDIC). Για τον σκοπό αυτό, ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να έρθει σε επαφή με τα κράτη μέλη που ενδιαφέρονται για τη δημιουργία μιας EDIC. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι τόσο ο ENISA όσο και το ECCC έχουν εντολή να προωθούν τις δεξιότητες ανά την Ένωση. ΚΑΛΕΙ τον ENISA να δώσει προτεραιότητα στην υποστήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών όσον αφορά τις δεξιότητες και την εκπαίδευση, στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού και στη συνεργασία με το ECCC, κατά περίπτωση.

25. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι ο ENISA έχει αναπτύξει **συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα** τα τελευταία χρόνια. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι, επειδή ο ιδιωτικός τομέας παρακολουθεί συνεχώς το τοπίο των κυβερνοαπειλών, οι πληροφορίες που συλλέγονται από τον κλάδο θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση της κοινής επίγνωσης της κατάστασης. Ως εκ τούτου, ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ τον ENISA, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και όλες τις οντότητες της ΕΕ, να ενισχύσει τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα.

26. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και τον ENISA να εξετάσουν τρόπους ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ του ENISA και των ευρωπαϊκών οργανισμών **τυποποίησης**. ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη να αυξήσει ο ENISA την εμπειρογνωμοσύνη του όσον αφορά την ευρωπαϊκή τυποποίηση στον τομέα της κυβερνοασφάλειας μέσω, μεταξύ άλλων, της παρακολούθησης και της συμμετοχής του σε δραστηριότητες τυποποίησης.

27. ΖΗΤΕΙ από την Επιτροπή και τον ENISA να εξετάσουν τρόπους περαιτέρω βελτιστοποίησης της λειτουργίας του πλαισίου κυβερνοασφάλειας της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις και τις προτάσεις που διατυπώνονται στα παρόντα συμπεράσματα. Η συνεχής συνεργασία, η ιεράρχηση των καθηκόντων και των πόρων, καθώς και η απλούστευση του πολύπλοκου κυβερνοτοπίου θα αποτελέσουν βασικά στοιχεία για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων και των μελλοντικών προκλήσεων.